

Gemeente
Haarlem

Stappenplan Duurzame monumenten

Voor Haarlemse
monumenteneigenaren

Uw monument

Gefeliciteerd, u bezit een bijzonder pand in Haarlem! Deze folder gaat over rijks- en gemeentelijke monumenten, beeldbepalende (orde2-)panden en panden in de beschermde stadsgezichten.

Haarlem is bijzonder rijk aan monumenten.

Om te weten welke status uw pand heeft, kunt u kijken op de erfgoedkaart van Haarlem

<http://kaart.haarlem.nl>

Elk monument heeft een redengevende omschrijving. De beschrijving van uw gemeentelijk monument kunt u opvragen via erfgoed@haarlem.nl en die van uw rijksmonument via monumentenregister.cultureelerfgoed.nl.

Hoewel behoud bij monumenten voorop staat, is er vast meer mogelijk dan u denkt. Het is goed te weten dat zowel de buitenkant als de binnenkant beschermd zijn. Algemene informatie over monumenten vindt u hier: www.monumenten.nl

Mocht u bijzondere (interieur)elementen ontdekken in uw pand, wilt u die dan melden bij erfgoed@haarlem.nl. Dan kunnen deze worden gedocumenteerd.

Wat zijn duurzame monumenten?

Duurzaamheid gaat over energie besparen en opwekken. Misschien zijn er al makkelijke dingen te doen die meer comfort bieden, zoals kierdichting met tochtstrips, uw CV goed inregelen of LED-verlichting aanbrengen. Een energielabel is voor monumenten niet verplicht.

Vaak bevatten monumenten unieke details, die meer toekomstwaarde hebben dan de standaard- en wegwerpproducten. Kiezen voor 'eerlijke' isolatiematerialen is ook een optie: [Isolatiematerialen | ERM Verduurzamingsrichtlijnen monumenten](#).

Voor grotere ingrepen aan monumenten zoals isoleren of het plaatsen van zonnepanelen en een warmtepomp moet u een vergunning aanvragen.

Duurzame monumenten

Bent u monumenteneigenaar? Dit stappenplan helpt u bij het nemen van duurzame stappen. Wilt u energie besparen en opwekken? Wat wel en niet mag met een monument is niet altijd makkelijk te vinden. We helpen u daarbij graag op weg.

Bij het behoud van uw monument gaat het om de historische waarde en het verhaal van het gebouw. Monumenten zijn door de eeuwen heen vaak veranderd waardoor niet alle onderdelen even waardevol (meer) zijn. Zorgvuldig omgaan met monumentale onderdelen bij verduurzaming vraagt onderzoek en maatwerk. Een deel kunt u zelf doen. Daarnaast kunt u deskundigen inschakelen.

Stap 1 Het monument centraal

Verduurzamen van een monument begint bij het verzamelen van zoveel mogelijk informatie. Een duidelijk beeld van het monument helpt bij het uitvoeren van uw wensen. De informatie is bovendien waardevol voor de betrokken professionals.

Belangrijke vragen die u helpen uw monument en de waardevolle onderdelen te ontdekken:

- Is mijn pand een rijks- of gemeentelijk monument, of een beeldbepalend pand (orde 2) en ligt het in een beschermd stadsgezicht? (zie <http://kaart.haarlem.nl>)
- Zijn er al duurzaamheidsmaatregelen genomen in het verleden? Is er bijvoorbeeld al dubbelglas geplaatst?
- Wat maakt mijn pand vanaf de buitenzijde zo bijzonder? Zijn dit oude of nieuwe onderdelen? Zijn dit elementen die alleen bij mijn pand voorkomen of ook bij de burenen?
- Wat maakt mijn pand binnen zo bijzonder? Zijn dit oude of nieuwe elementen?

Stap 2 Gebruik van uw pand en ambities

Hoe gebruikt u uw monument? Een gezin met kinderen gaat anders om met verwarming van ruimtes en waterverbruik dan een alleenstaande die veel van huis is en thuis maar enkele ruimtes verwarmt. Als het pand bedrijfsmatig wordt gebruikt, is dit weer anders.

Vragen die u kunnen helpen zijn:

- Hoe gebruikt u uw woning/monument?
- Verwarmt u het hele pand of per kamer?
- Hoe gaat u om met het waterverbruik?
- Waarvoor gebruikt u gas?
- Zijn er kleine wijzigingen mogelijk zoals luiken sluiten, kierdichting, LED-licht, radiatorfolie etc.?

Ga na wat de aanleiding is van uw wens, denk bijvoorbeeld aan:

- Wat is uw ambitieniveau?
- Met welke kosten houdt u rekening?
- Wilt u energie besparen, opwekken of meer comfort?

Stap 3 De geschiedenis van uw pand

Bij het verduurzamen van een oud pand is het belangrijk goed te kijken naar de geschiedenis ervan. De aanwezigheid van historische elementen kunnen de mogelijkheden voor verduurzamen beperken. Schakel hiervoor in overleg met de gemeente een bouwhistoricus in (www.bouwhistorici.nl).

Monumentenzorg staat voor behoud van het gebouw. Maar niet alle onderdelen van een monument zijn even waardevol. Hoe zit dat bij uw pand?:

Aan de buitenzijde zijn de volgende historische elementen zichtbaar:

- de kozijnen, ramen en het glas
- dakbedekking
- ornamenten op/aan de gevel
- anders namelijk...

Aan de binnenzijde:

- gevelluiken in voorzetwanden en/of wandbespanning
- bijzondere vloerafwerkingen
- stucplafond met ornamenten
- openhaarden
- bijzondere constructies (samengestelde balklaag of kapconstructies)
- anders namelijk...

Stap 4 Een integraal plan maken

Voor u en uw pand is het fijn als deskundigen u adviseren en het plan met u opstellen en uitvoeren. Welke historische elementen raken uw wensen, wat is de impact? Een bouwkundige, architect of gespecialiseerde installateur kijkt naar de bouwkundige en bouwfysische impact van uw wensen. Verkeerd isoleren kan ingrijpende gevolgen hebben voor het pand en voor de gezondheid, door vocht en schimmel.

Door tijdig in overleg te gaan met de afdeling Erfgoed van de gemeente kunnen wensen op de monumentale waarden worden afgestemd. Kijk voor informatie op www.haarlem.nl/monumentenvergunning. Voor de meeste verduurzamingsingrepen aan uw monument moet u een vergunning aanvragen via www.omgevingsloket.nl. Het is slim om op logische momenten te verduurzamen. Wilt u gaan verbouwen of restaureren dan raden wij u aan verduurzaming mee te nemen in de plannen. Een goed onderhouden huis zorgt voor een langere levensduur en voor behoud van historisch waardevolle elementen. Ook dat is duurzaamheid.

Stap 5 Uitvoering en kwaliteit

De gemeente ziet toe op kwaliteit van uitvoering en op de impact van de verbouwing op de monumentale waarde van het pand.

Wijzigingen aan monumenten, beeldbepalende (orde 2-) panden en panden in een beschermd stadsgezicht worden getoetst door de erfgoedadviseurs van de gemeente. Daarnaast wordt het plan voorgelegd aan de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit (welstand) en in sommige gevallen aan de stedenbouwkundige van de gemeente. Ook wordt een omgevingsvergunning getoetst aan de bouwfysische, constructie- of brandveiligheidseisen.

Lever bij een vergunningaanvraag duidelijke informatie aan met tekeningen, foto's, berekeningen, onderzoeken en productinformatie.

Hoe gaat u dat betalen?

Duurzaamheidsmaatregelen kosten geld, soms veel geld. De terugverdientijd kan jaren zijn. Gelukkig zijn er tegemoetkomingen. Voor meer informatie, advies en subsidie kunt u onder meer bij de volgende instanties terecht:

- > De gemeente heeft een duurzaamheidslening en een monumentenfonds
- > [Duurzaamheidslening - Gemeente Haarlem](#)
- > [Lening monumentenfonds - Gemeente Haarlem](#)
- > www.cultureelerfgoed.nl voor rijksmonumenten
- > www.nrf.nl voor allerlei duurzaamheids-subsidies
- > www.monumenten.nl voor algemene informatie over de financiële kant van duurzame monumenten.
- > www.rvo.nl investeringssubsidie voor woning-eigenaren en voor VvE's

Handige informatie

Regulier onderhoud is vergunningsvrij, maar voor veel andere werkzaamheden heeft u een vergunning nodig:

- > www.haarlem.nl/monumentenvergunning
- > [Haarlem doet duurzaam - Gemeente Haarlem](#)
- > [Haarlem wordt steeds gasvrij - Gemeente Haarlem](#)

Eenvoudige maatregelen:

- > www.toolkitduurzaammerfgoed.nl

Over onderhoud:

- > www.eigenhuis.nl/wonen/onderhoud#/

Isolatie checken:

- > https://advies-op-maat.milieucentraal.nl/aom/Check_je_isolatie

Nuttige informatie over duurzame monumenten:

- > www.stichtingerm.nl/verduurzaming
- > www.stichtingerm.nl/erkende-bedrijven
- > www.vakgroeprestauratie.nl

Monumentenloket Haarlem

We hopen dat u met deze folder op weg bent geholpen. Heeft u behoefte aan meer informatie? Dan kunt u een afspraak maken met het Monumentenloket via monumentenloket@haarlem.nl.

Het Haarlemse Monumentenloket is in de Bakenesserkerk (Vrouwestraat 12 Haarlem) en op afspraak te bezoeken op dinsdagen van 13 tot 16.30 uur.

Dit is een uitgave van de gemeente Haarlem, mei 2022.